

BASIN AÇIKLAMASI**26 Mayıs 2025****TGSD Başkanı Toygar Narbay:**

“Sektörümüz rekabet gücünü kaybediyor, devlet desteği artık kaçınılmaz”

Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği (TGSD) Başkanı Toygar Narbay, 2023 ve 2024’ün ardından bu yılın ilk dört ayını da zararla kapatan hazır giyim sektörünün içinde bulunduğu kritik duruma dikkat çekmek ve acil çözüm önerilerini paylaşmak üzere basın açıklaması yaptı. Uygulanan faiz politikasının enflasyonist etki yarattığını ve mevcut koşulların sürmesi halinde yıl sonuna kadar çok sayıda firmanın öz kaynaklarını tüketeceğini söyleyen Narbay, yitirilen rekabet gücünün sonucunda da müşteri ve istihdam kayıpları ile birlikte kaçınılmaz bir son olarak konkordato ve iflaslar ile karşı karşıya kalınacağına dikkat çekti. Basın açıklamasında şu görüşlere yer verildi:

Türk hazır giyim sektörü, tekstil sektörü ile birlikte ülkemizin lokomotif sektörlerinden biri olarak ekonomimize 1 milyon kişilik istihdam ve 50 milyar dolarlık üretimle katkı sağlamaktadır. Ancak son dönemde yaşanan ekonomik dalgalanmalar ve uygulanan politikalar, sektörümüzü sürdürülemez bir noktaya getirmiştir. Sebebi olmadığımız bu krizden, tek başımıza çıkmamız mümkün görünmemektedir. Bu nedenle devlet desteği artık bir tercih değil, zorunluluk haline gelmiştir.

Rakamlarla sektörümüzün durumu

2022-2024 döneminde resmi enflasyon %138 olarak açıklanırken, aynı dönemde asgari ücrette %249, politika faizinde ise %258 oranında artış yaşandı. Bu rakamlar arasındaki çarpıcı fark, ekonomideki fiyat baskılarının resmi enflasyonun işaret ettiğinden daha derin ve yaygın yaşandığına işaret etmektedir. Ayrıca asgari ücretteki yüksek artışa rağmen çalışanların alım gücünde belirgin bir iyileşme gözlenmemektedir. Bu durum da açıklanan veriler ile günlük hayat arasındaki uyumsuzluğu ortaya koymaktadır.

Maliyetlerimizin en az %249 arttığı bir dönemde, gelirlerimizi doğrudan etkileyen döviz kurundaki artışın yalnızca %101 seviyesinde kalması, gelir-gider dengesini sektör aleyhine ciddi şekilde bozmuştur. Bu açık fark, üretim süreçlerinde yapılan verimlilik, inovasyon ve markalaşma yatırımlarıyla telafi edilemeyecek ölçüde derindir. Resmi enflasyon rakamları baz alındığında dahi, sektörümüzün dolar bazında %27 oranında ek maliyet taşıdığı görülmektedir. Bu durum, uluslararası pazarlarda rekabet gücümüzü ciddi şekilde zayıflatmıştır. Öyle ki bugün Türk hazır giyim ürünleri, Uzak Doğu’dan %60, Kuzey Afrika ülkelerinden ise %45 daha pahalı hale gelmiştir.

Faiz politikasının sektörümüze etkileri

2024 yılında politika faizinin %50 seviyesinde belirlenmesi, bileşik faiz oranının %63,2’ye ulaşmasına yol açmıştır. Buna karşılık, aynı dönemde döviz kuru sepetindeki artış sadece %16 düzeyinde

kalmıştır. Bu fark, döviz bazında yaklaşık %40,5 oranında reel faiz verildiği anlamına gelmektedir. Bugün hâlâ döviz bazında yüksek faiz vermeye devam etmekteyiz.

Mevcut ekonomi politikası, kur artışını baskılayarak enflasyonu kontrol altına almaya yöneliktir. Ancak geçtiğimiz yıl kur sepetindeki %16'lık artışa rağmen enflasyonun %44 olarak gerçekleşmesi, bu politikanın etkinliğine dair soru işaretleri oluşturmaktadır. Üstelik yüksek faiz oranları, vadeli ve taksitli satışlara yansarak ürün fiyatlarını yukarı çekmektedir. Örneğin, altı ay vadeli satılan bir üründe %60'lara ulaşan ticari faiz maliyeti nedeniyle üretici fiyata %30'un üzerinde ek faiz yükü koymak zorunda kalmaktadır. Bu da faizden kaynaklı fiyat artışlarının, enflasyona doğrudan geçişini tetiklemektedir.

Diğer yandan, ithalatçıların kullandığı forward kur hesaplamalarında faiz önemli bir bileşendir. Kur ve faiz çarpımıyla oluşan bu fiyatlama yöntemi, ürün fiyatlarına yansımaktadır. Bu durum da Avrupa'da 10 Euro olan bir ürünün ülkemizde 14-15 Euro'ya satılmasının temel sebebidir.

Ek olarak, bir yıl sonra oluşacak enflasyon %25 seviyesinde hedeflenirken %46 faiz verilmesi, parasal genişleme nedeniyle de enflasyonist etki yaratmaktadır.

Tüm bu nedenlerle ihracatçının rekabet gücünü ve sermaye yapısını aşındıran mevcut politikaların, enflasyonu kalıcı olarak düşürmeye engel olduğu kanaatindeyiz. Ekonomik dengeyi gözetken, üretimi ve ihracatı merkeze alan yeni bir değerlendirme sürecine ihtiyaç duyulduğu aşîkârdır.

Acil destek önerilerimiz

Rekabet gücünü ve öz sermayesini kaybeden hazır giyim sanayimiz için acil bir destek paketi hazırlanmalıdır. TGSD olarak geçtiğimiz aylarda kamuoyu ile paylaştığımız 10 maddelik destek önerisinin aşağıdaki 3 maddesi, bu aşamada kritik öneme sahiptir:

1. Kur Dönüşüm Desteği: Net ihracata %10 oranında kur dönüşüm desteği sağlanmalıdır

Mevcut yapıda %3'lük kur dönüşüm desteği, ithalat/ihracat oranı %70-80 olan bir sektör için %10-15 net ihracata destek anlamına gelirken hazır giyim endüstrisi gibi %20-30 ithalat bağımlılığı olan ve yüksek katma değeri ülkemizde bırakan bir sektör için net ihracata ancak %3,5-4'lük destek sağlamaktadır. Bu durum, ithalata dayalı üretim yapan sektörlerle görece daha yüksek avantaj sağlarken yüksek yerli katkı oranıyla çalışan hazır giyim gibi sektörlerin rekabetçiliğini zayıflatmaktadır. Bu nedenle kur dönüşüm desteğinin sektörel özellikler dikkate alınarak net ihracat üzerinden %10 seviyesinde uygulanmasını talep ediyoruz.

2. Finansmana Erişim Kolaylığı: Reeskont faizi, politika faizinin yarısı kadar olmalı ve faiz dönem sonunda tahsil edilmelidir

KGF ve/veya düşük teminatlandırma ile bilançoları bozulduğu ve limitleri dolduğu için kredi erişimi olmayan firmaların krediye erişimi sağlanmalıdır. Eximbank kredi/ihracat rasyosu, 2018'deki %16 değerine ulaştırılmalıdır (2024'te %9 olarak gerçekleşmiştir).

TGSD olarak yaptığımız modelleme kapsamında, mevcut ekonomi politikası nedeniyle 2022’de %10,5 vergi öncesi kârlılığı olan bir firmanın bu kârlılığının 2023’te %5,6’ya düştüğünü, 2024’te zarara dönerek eksi (-) %5,1 olarak gerçekleştiğini, 2025’in de eksi (-)%4.5 ile kapatılacağını hesapladık. Bir firmanın 100 birim cirosu, 25 birim sermaye ihtiyacı olduğunu ve bu sermayenin %50/50 öz kaynak/yabancı kaynak oranı ile sağlandığını düşünürsek 2025 yılı sonunda birçok firmanın öz kaynaklarını tüketmiş olacağını öngörüyoruz.

Bu nedenle borçluluğu artan ve kredi limitleri dolan firmaların mali durumlarının güçlendirilmesi, döviz yükümlülüklerinin azaltılması ve bozulan bilançolarının toparlanması için uzun vadeli finansman çözümlerinin ve Sayın Cumhurbaşkanımızın geçtiğimiz hafta açıkladığı gibi KGF destek paketinin devreye alınmasını bekliyoruz. Türkiye'nin en fazla ihracat geliri sağlayan sektörlerinden birinin temsilcileri olarak, söz konusu paketin hazırlık sürecini yürüten yetkililerin bu çağrımıza kulak vereceğine inanıyoruz.

3. İstihdam Desteği: Çalışan başına 2.500 TL desteğin, ölçek gözetmeksizin tüm sektör firmalarına verilmesi gerekmektedir

Yurt dışı siparişlerini ülkemize kazandıran, istihdam yaratan, inovasyon ve tasarımla yüksek katma değer üreten büyük ölçekli firmaların korunması, yalnızca kendi sürdürülebilirlikleri için değil, bu firmaların tedarik zincirinde yer alan küçük ve orta ölçekli işletmelerimiz için de kritik önem taşımaktadır. Büyük firmaların ülkeye getirdiği siparişler, tedarik zincirlerindeki KOBİ’lerin devamlılığını sağlamaktadır. Bu nedenle 2.500 TL tutarındaki desteğin ölçek gözetmeksizin tüm sektör firmalarına verilmesi ve büyümeyi özendiren teşvik sistemi kurulması gerekmektedir.

Bu destekler, mevcut politikalar nedeniyle iki yıl üst üste zarar ederek öz kaynaklarının tamamına yakını kaybetmiş sektör firmalarımızın nefes almasını ve uluslararası rekabette yeniden var olabilmelerini sağlayacaktır.

Devlet desteği olmadan başarmamız mümkün değil

Hazır giyim sektörü olarak, ülkemizin ekonomik kalkınmasına ve istihdamına önemli katkılar sunmaya devam etmek istiyoruz. Ancak mevcut koşullarda, bu çabaların sürdürülebilirliği devlet desteği olmadan mümkün görünmemektedir. Bu nedenle yetkilileri, önerilerimizi dikkate almaya ve sektörümüz için acil destek paketini hayata geçirmeye davet ediyoruz. Aksi takdirde sektörün sahip olduğu güçlü küresel konumunu geri dönüşü olmaksızın kaybetmesi, yitirilen rekabet gücünün sonucunda müşteri ve istihdam kayıpları ile birlikte kaçınılmaz bir son olarak konkordato ve iflaslar ile karşı karşıya kalacağız.

Biz de Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği olarak, sektörümüzün geleceğini korumak ve ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasına katkı sunmaya devam edebilmek adına bu süreçte kamu, finans ve ilgili tüm paydaşlarla yapıcı iş birlikleri geliştirmeye ve üzerimize düşen sorumlulukları üstlenmeye hazırız.